

สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)
The Healthcare Accreditation Institute (Public Organization)

Safety Culture

เป้าหมาย

สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)
The Healthcare Accreditation Institute (Public Organization)

1. เข้าใจในแนวคิดหลักการ เป้าหมาย วัฒนธรรมความปลอดภัย (Safety Culture)
2. เข้าใจแนวคิดของ Just Culture
3. สามารถนำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางคลินิก

คุณค่าของการมีวัฒนธรรมความปลอดภัย

- วัฒนธรรมนำมาใช้ควบคู่กับการวางระบบเพราะจะทำให้ระบบไม่แข็งเกินไป
- ระบบที่วางไว้อาจไม่ปลอดภัย ถ้า
  - มีการเพิกเฉยเมื่อเห็นความล่าช้าที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ป่วย
  - ความไม่ตระหนักถึงอันตรายของกิจกรรมที่กำลังปฏิบัติ อาจทำให้เกิดความเสี่ยงได้
  - การไม่เปิดใจคุยกัน อาจทำให้การแก้ปัญหาทำได้ล่าช้า และเกิดความเสียหายได้

ลักษณะของวัฒนธรรม

- ความเชื่อ หรือ คุณค่า ของโรงพยาบาลที่มีอยู่
- โครงสร้าง ระบบ กระบวนการ ที่โรงพยาบาลสร้างขึ้น

ระบบ หรือกระบวนการ มีการเปลี่ยนแปลง

ได้ง่ายกว่าการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ

Safety culture

เป็นผลของค่านิยม เจตคติ การรับรู้ สมรรถนะ และ
แบบแผนพฤติกรรม
ของบุคคล และ ของกลุ่ม
ซึ่งกำหนดความมุ่งมั่น วิถีการทำงาน และ
ความสามารถในการจัดการ
เกี่ยวกับสุขภาพ และ ความปลอดภัยในองค์กร

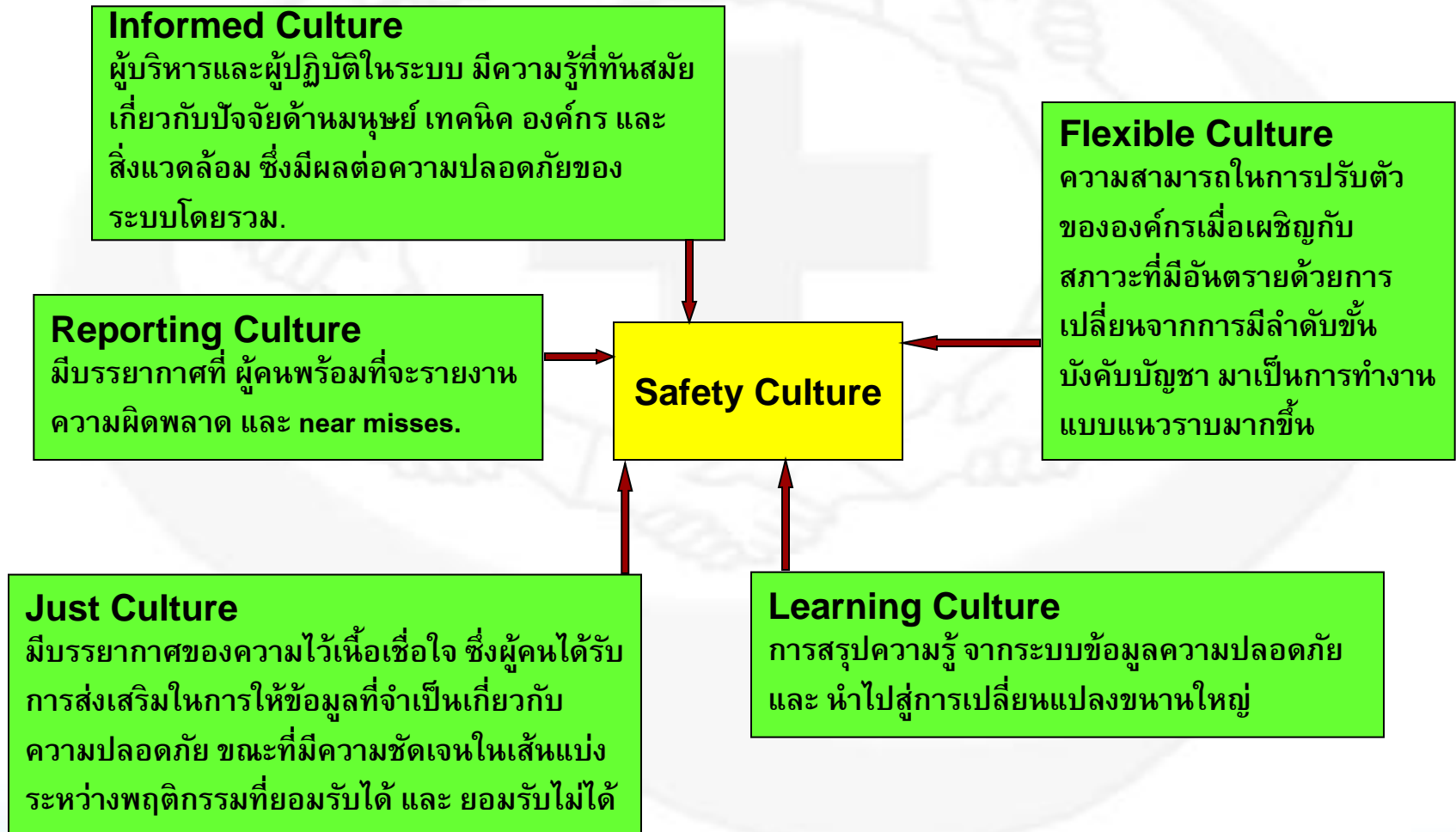

Safety culture

องค์กรที่สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยให้เกิดขึ้นได้
จะช่วยให้องค์กรนั้นมีภูมิคุ้มกัน
ทำให้สามารถ
ตรวจจับ ป้องกัน และ แก้ปัญหา
ที่จะเกิดอันตรายต่อผู้ป่วยและผู้ปฏิบัติงาน
ได้ดีขึ้น และ ยั่งยืน

ลักษณะขององค์กรที่มีวัฒนธรรมความปลอดภัย

Just Culture

หมายถึง

บรรยากาศของความไว้วางใจ

ซึ่งผู้คนได้รับการส่งเสริม

ในการให้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับความปลอดภัย

ขณะที่มีความชัดเจนในเส้นแบ่งระหว่าง

พฤติกรรมที่ยอมรับได้ และ ยอมรับไม่ได้

Just culture

และ

ผู้บริหาร

Accountability for Our Behaviors

Human Error

*Inadvertent action:
slip, lapse, mistake*

**Manage through
changes in:**

- Processes
- Procedures
- Training
- Design

Console

At-Risk Behavior

*A choice: risk not
recognized or believed
justified*

Manage through:

- Removing incentives for
At-Risk Behaviors
- Creating incentives for
healthy behaviors
- Increasing situational
awareness

Coach

Reckless Behavior

*Conscious disregard
of unreasonable risk*

Manage through:

- Remedial action
- Punitive action

Punish

การสร้าง Just Culture

การตอบสนองของผู้บริหาร
ที่สอดคล้องกับพฤติกรรม ของบุคคล
เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ขึ้น
โดยไม่ขึ้นกับความรุนแรงของอันตรายที่เกิดขึ้น

การสร้าง Just Culture

กรณีที่เกิดจากความผิดพลาด (ERROR)

สิ่งที่ผู้บริหารควรทำ คือ

การปลอบขวัญ ให้กำลังใจ

และ มุ่งไปสู่การจัดการกับระบบเพื่อป้องกัน

เช่น ปรับปรุงกระบวนการ ฝึกอบรม

ออกแบบ จัดสิ่งแวดล้อม

การสร้าง Just Culture

กรณีที่เกิดจากพฤติกรรมสุ่มเสี่ยง

(at-risk behavior)

สิ่งที่ผู้บริหารควรทำ คือ

การโค้ช

เพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ลดแรงจูงใจที่จะกระทำ
เพิ่มแรงจูงใจที่จะไม่ทำ เพิ่มความตระหนักในสถานการณ์

การสร้าง Just Culture

กรณีที่เกิดจากความสะเพร่า ประมาท เลินเล่อ
(Reckless behavior)

สิ่งที่ผู้บริหารควรทำ คือ

การดำเนินการทางวินัย

ความเข้าใจ **Just Culture**

จะทำให้ผู้บริหาร
จัดการกับพฤติกรรม ที่ก่อให้เกิดปัญหา ได้
อย่างเหมาะสม
เป็นธรรม
เกิดบรรยากาศของความไว้วางใจ

กรณีศึกษา

- ผู้ป่วยใน ICU จะต้องไปทำ CT scan ผู้ป่วยรายนี้ต้องได้รับ oral contrast (Gastrografin solution) ผ่านทางสาย NG
- การดำเนินการนี้ทำโดยพยาบาลที่ได้รับมอบหมายให้มาช่วยใน ICU
- คุณพยาบาลได้เตรียมผสม contrast กับ 250cc NSS แล้วให้ทาง IV
- เมื่อผู้ป่วยถึงห้อง X-ray รังสีเทคนิคได้สอบถามว่า ผู้ป่วยได้ “oral contrast” แล้วหรือยัง พยาบาลได้ตอบว่า “ได้รับแล้ว” แล้วรีบถอด IV ออก
- รังสีเทคนิคเกิดความสงสัยว่าอาจมีความผิดพลาด จึงแจ้งรังสีแพทย์ และตรวจสอบพบว่ามีถุง IV ที่มีฉลากปิดว่า “contrast” ในถังขยะ หลังจากที่พยาบาลผู้นี้ได้ออกจากห้อง X-ray แล้ว

กรณีศึกษา

- หลังเกิดเหตุ พยาบาลได้พยายามปกปิดเรื่องที่เกิดขึ้น ส่วนเจ้าของไข้ก็ไม่ได้อธิบายเรื่องนี้ให้ครอบครัวของผู้ป่วยทราบถึงความผิดพลาด
- ต่อมาผู้ป่วยเกิด acute renal failure แต่ก็สามารถรักษาจนหายโดยไม่เกิดความพิการขึ้น
- จากการสอบสวน พยาบาลผู้นี้แจ้งว่า ปกติแล้วเข้าจะปฏิบัติงานที่แผนกอื่น ถูกส่งให้มาช่วยที่ ICU เพราะคนที่แผนกนี้ขาด และ นี่ก็เป็นครั้งแรกที่ต้องนำผู้ป่วยไป X-ray และ ต้องเป็นเตรียมการให้ contrast ด้วย
- จากเหตุการณ์นี้ พยาบาลผู้นี้ถูกไล่ออก
- Hospital response: ให้เขียนฉลากปิดที่ขวด contrast ว่า “PO only-Not IV”

สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)
The Healthcare Accreditation Institute (Public Organization)

ในฐานะผู้บริหาร ท่านจะดำเนินการอย่างไร

การสร้างวัฒนธรรม

- การสร้างวัฒนธรรมต้องใช้เวลา ต้องบ่มเพาะ ต้องสะสม
- วัฒนธรรมเกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันในคุณค่าของสิ่งที่กระทำลงไป
- ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิธีคิดของแต่ละคน แล้วค่อย ๆ เกิดเป็นความเห็นพ้องภายในองค์กร
- จะพบว่ามีวัฒนธรรมความปลอดภัย เราจะต้องเห็นว่าวัฒนธรรมนั้น เกิดกระจายทั่วทั้งองค์กร

Creating a safety culture

วัฒนธรรมความปลอดภัยองค์กร (กิจกรรม)

สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)
The Healthcare Accreditation Institute (Public Organization)

ลักษณะของวัฒนธรรม
ความปลอดภัยขององค์กร
ที่คาดหวังจะมี

เป้าหมายที่ต้องการ

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

วิธีการส่งเสริม

วัฒนธรรมความปลอดภัย
ของโรงพยาบาล
ที่ต้องการสร้างให้เกิดขึ้น
จะเป็นเป้าหมายใหญ่ หรือ
เล็ก ก็ได้

เป้าหมายที่
ต้องการจะได้ จาก
กิจกรรมที่ทำ

การแจ้งปัญหาทันเวลา
(Reporting Culture)

• Awareness

• Recognition

• Top management support

Interaction with Others

การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น นำมาซึ่งองค์ประกอบสำคัญของ human factors คือการสื่อสาร ซึ่งเต็มไปด้วยความเป็นไปได้ของการเกิดความยุ่งยาก

Mental Models

เป็นสมมติฐานหรือภาพซึ่งฝังลึกอยู่ในตัวเรา ที่จะมีผลต่อวิธีการ
ทำความเข้าใจโลกและพฤติกรรมของเรา

เมื่อบุคคลสองคนมี mental models ที่แตกต่างกันต่อสถานการณ์เดียวกัน
ทั้งคู่จะอยู่ใน ความเสี่ยงที่จะแปลความหมายความตั้งใจของ
อีกฝ่ายหนึ่งผิดพลาด

Interaction with Others

การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น นำมาซึ่งองค์ประกอบสำคัญของ human factors คือการสื่อสาร ซึ่งเต็มไปด้วยความเป็นไปได้ของการเกิดความยุ่งยาก

Mental Models

Teamwork

ทีมที่ทำงานด้วยกันต้องมีความเข้าใจร่วมกันว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร
คือมี **same mental model**.

ทีมที่ทำงานด้วยกันต้องมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

มีการจดจำหนานพอที่จะทำให้ผู้รับสารนำไปปฏิบัติการอย่างเหมาะสม

การสร้างวัฒนธรรมให้เกิดขึ้น จะทำอย่างไร

- ผู้นำต้องทำ นโยบายต้องชัดเจน
- สร้างความตระหนักของบุคลากร
- ทดลองทำ ถ้าดีจะออกมาเป็นนโยบาย
- ดูตัวอย่างที่ดีจากโรงพยาบาลใกล้เคียง
- การลงไปกระตุ้นให้ทำ ส่งเสริมการเขียนรายงานปัญหา
- มีระบบ feed back
- สร้างขวัญกำลังใจในการทำ เช่น ไม่กล่าวโทษคนทำ
- มีทีมปฏิบัติที่ชัดเจน
- มีการสื่อสารในวงกว้าง และ ชัดเจน
- ปรับทัศนคติถึงความดีที่จะได้รับจากการสร้างความปลอดภัย